

TRIRACHYS SARTUS

AGROFAG PODLEGAJĄCY OBOWIĄZKOWI ZWALCZANIA

Dorosły chrząszcz *Trirachys sartus*, fot. Denis Kasatkin (po lewej) oraz larwa *Trirachys sartus* żerująca w drewnie, fot. Ulugbek Anarovich Masharpov, Plant Quarantine Science Center of the State Plant Quarantine Inspection under the Cabinet of Ministers of the Republic of Uzbekistan (po prawej); <https://gd.eppo.int/taxon/AELSSA/photos>

W pełni wyrosnięta larwa *Trirachys sartus*, fot. <https://www.idtools.org/pdfs/Aeolesthes%20sarta.pdf> (po lewej) oraz żerowisko larwalne pod korą, fot. Denis Kasatkin <https://gd.eppo.int/taxon/AELSSA/photos> (po prawej)

Ulotka nie jest przeznaczona do wykorzystania w celach komercyjnych.

Zasięg występowania i opis agrofaga

Trirachys sartus to chrząszcz z rodziny kózkowatych (Coleoptera: Cerambycidae) występujący w Azji (Afganistan, Chiny, Indie, Iran, Kazachstan, Kirgistan, Pakistan, Tadżykistan, Turkmenistan, Uzbekistan).

Larwa owada jest żółtawa, beznoga oraz wydłużona i cylindryczna w kształcie, a jej długość osiąga do 60-70 mm. Poczwarki mierzą około 60 mm, rozwijają się w kolebkach poczwarkowych i przypominają już osobniki dorosłe. Dorosły chrząszcz ma wydłużone, ciemnobrązowe ciało, a jego pokrywy pokrywa krótki, srebrzysty meszek. Błyszczące, srebrzyste plamy tworzą dwa nieregularne pasma przecinające pokrywy. Długość ciała waha się od 22 do 42,2 mm u samców oraz od 29,2 do 43 mm u samic. Czułki samców są 2,5-krotnie dłuższe od ciała, podczas gdy u samic pozostają od niego krótsze. Wierzchołki pokrywy skrzydełkowych są skośnie ścięte. Identyfikacja do gatunku możliwa jest na podstawie analizy cech morfologicznych przez specjalistę.

Rośliny żywicielskie

Szkodnik jest polifagiem rozwijającym się na zdrewniałych roślinach liściastych, leśnych i sadowniczych. Preferowanymi żywicielami są gatunki z rodzajów: *Populus* (topola), *Ulmus* (wiaz), *Platanus* (platan), *Salix* (wierzba) i *Juglans* (orzech). Spośród roślin sadowniczych porażane są między innymi: jabłonie (*Malus* spp.), grusze (*Pyrus* spp.) i śliwy (*Prunus* spp.).

Objawy występowania i szkodliwość

Szkodnik poraża starsze drzewa. Na powierzchni kory pni widoczne są duże, eliptyczne otwory wyjściowe chrząszczy o rozmiarach 3-3.5 x 1.2-1.5 cm. Pod korą występują placowate żerowiska larwalne, a w drewnie pni i grubszych gałęzi spotyka się spłaszczone w przekroju chodniki przebiegające w różnych kierunkach i na różnej głębokości, z których wysypują się trociny gromadzące się u nasady pni. Na końcu chodników znajdują się kolebki poczwarkowe. Na obszarze swojego występowania owad wywołuje duże szkody na roślinach żywicielskich w lasach, zieleni miejskiej i sadach. Największe szkody obserwuje się w przypadku zieleni miejskiej, zwłaszcza na obszarach o klimacie suchym i ciepłym.

Sposoby rozprzestrzeniania i przenikania

Chrząszcze mogą rozprzestrzeniać się lokalnie wykonując przeloty, zwykle na niewielką odległość. Na większy dystans szkodnik może być przenoszony z drewnem gatunków żywicielskich, w szczególności z wykonanymi z niego drewnianymi materiałami opakowaniowymi. Ponieważ owad poraża pnie starszych drzew, jego zawleczenie wraz z typowym materiałem szkófkarskim jest mało

prawdopodobne. Ryzyko dotyczy wyłącznie przypadków, gdy przewożone są większe drzewa przeznaczone do sadzenia (brak jednak danych, od jakiej średnicy pnia owad zaczyna zasiedlać roślinę).

Kontrola objawów i pobieranie prób

Informacje dotyczące roślin żywicielskich, rozmieszczenia geograficznego, objawów porażenia, a także terminów kontroli, pobierania prób oraz zasad wyboru miejsc i materiału do badań znajdują się w dokumencie „Agrofagi kwarantannowe spoza UE”, dostępnym na stronie: <https://www.gov.pl/web/piorin/agrofagi-szkodliwe>

Postępowanie w przypadku podejrzenia wystąpienia agrofaga

W przypadku jakichkolwiek podejrzeń dotyczących obecności agrofaga na materiale z importu - wliczając w to drewno i opakowania drewniane - oraz w lasach, sadach, zieleni miejskiej, itp. na terenie kraju należy poinformować o tym fakcie najbliższą jednostkę organizacyjną Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Dane kontaktowe: <https://www.gov.pl/web/piorin>.

Wymagania fitosanitarne

W Unii Europejskiej, a tym samym w Polsce *T. sartus* podlega obowiązkowi zwalczania (jest to agrofag kwarantannowy w Unii).